

Úvod

„Víš... já jsem gay.“

Den předtím se mi ozval nejdůležitější člověk mého života s tím, že za mnou přijede do Duluthu, abychom si promluvili. Nazítří jsme se procházeli po severním břehu Hořejšího jezera a on se mi svěřoval s jedním z nejosobnějších detailů celého svého života.

Co se dá v takové chvíli říct? Co byste řekli nebo udělali vy, kdyby vám člověk, kterého máte na světě nejraději, vyjevil své srdce?

„Přece víš, že tě mám rád.“ Objal jsem ho a on mi to vrátil. Byl jsem třetí člověk, kterému se s tím svěřil, a mojí bezprostřední a instinktivní reakcí bylo dát mu najevo, že tahle nová informace na našem vztahu nic nezměnila. Pokračovali jsme v procházce a on mi popisoval své prožitky. Vždycky se cítil tak trochu jiný. Vždycky měl tyhle pocity, ale intenzivně se je snažil ignorovat nebo se myšlenkám na ně vyhýbal. Jenže sedmadvacet let je dost dlouhá doba na to, aby v sobě člověk nosil tak tíživé tajemství, a on ho teď potřeboval vypustit ven.

„Chceš... chceš se na něco zeptat?“

Touhle otázkou se, myslím, projevil jako pozorný člověk. Na jednu věc jsem se totiž zeptat chtěl: „Co teď budeš dělat?“

„Co tím myslíš? Jsem gay... Nevybral jsem si, že to budu takhle cítit.“

„Já vím. Víím, že sis to nevybral... Ale co si vybereš *teď*?“

Nebyl si jistý a já ani nevím, jestli si je jistý aspoň dnes. Tahle kardinální „otázka“ nicméně čeká na každého člověka, kterého přitahují osoby téhož pohlaví.

Tuto knihu jsem napsal pro každého, koho realita přitažlivosti ke stejnému pohlaví nějak zasáhla. Pokud jste se na cestě životem vždycky cítili tak trochu jiní, pokud jste rodičem dítěte, které přitahují osoby téhož pohlaví, anebo pokud něco takového prožívá někdo z vašich blízkých, pak jsem tuto knihu napsal právě pro vás.

Nemusíte se bát ničeho, co zde najdete, i když jste už v oblasti sexuality zápasili, bojovali a padli. Jako hlavní nit se celou knihou vinou Ježíšova slova, která pronesl k ženě odhalené po pádu v oblasti sexuality. Zákoníci a farizeové, kteří chtěli Ježíše chytit do pasti, se ptali, zda má být žena ukamenována, jak to přikazuje Mojžíšův zákon. Ježíš jim odpověděl: „Kdo z vás je bez

hříchu, první hod' na ni kamenem!“ (J 8,7). Když pak zákoníci a farizeové odešli, Ježíš se na ženu podíval a řekl: „*Ani já tě neodsuzuji*. Jdi a už nehřeš!“ (J 8,11; zvýraznění doplněno). Toto setkání nabízí nám všem skvělou zprávu. Nikdo z nás není bez hříchu, mě rozhodně nevyjímaje. Jak se v Janově evangeliu píše o několik kapitol dříve: „Bůh neposlal svého Syna na svět, aby svět soudil, ale aby skrze něj byl svět spasen“ (J 3,17). Ježíš nepřišel odsoudit, ale zachránit, uzdravit, napravit, přinést život. I když nás vybízí ke změně, dělá to proto, abychom mohli být uzdraveni.

V této knize tedy nenajdete nic jako osobní odsouzení. Neznamená to ale, že její obsah nebude někdy těžké přijmout. Následovat Krista je vždycky náročné, vždycky je to ovšem i možné a stojí to za námahu. S tématem přitažlivosti k osobám stejného pohlaví a dopady tohoto zápasu na mně blízké lidi jsem se potýkal přes pětadvacet let. Ještě jako docela mladý jsem si uvědomil, že zkušenost s přitažlivostí k příslušníkům stejného pohlaví bude realitou pro mnoho lidí, které mám rád. Byl jsem hluboce věřící katolický křesťan a věděl jsem, že katolická církev v oblasti sexuality učí věci, které někteří považují za náročné. Věděl jsem ale zároveň i to, že po mně

jednoho dne může někdo chtít, abych uprostřed toho, co někomu připadá jako hotový les zákazů, nabídl poselství naděje. Z osobní zkušenosti jsem věděl, že bude třeba, aby katolíci pochopili, kde se lidé přitahovaní osobami stejného pohlaví berou. Věděl jsem, že se kolem tohoto tématu vynoří pocity viny a studu i podezíravost a že církve bude potřebovat spoustu takových, kteří dokáží mluvit soucitně. A právě taková by měla být i tato kniha.

Její text má vysvětlit, co církve o přitažlivosti mezi osobami stejného pohlaví učí. Jejím cílem je také objasnit, *proč* to církve učí. Tato kniha je určena lidem, které zasáhla zkušenost přitažlivosti k osobám stejného pohlaví. Především však chci, aby všichni, kdo si ji přečtou, pochopili, že lidé přitahovaní osobami stejného pohlaví nemusejí podstupovat „bláznovu volbu“ – nemusejí vybírat mezi dvěma možnostmi, které *obě* znamenají prohru.

Bláznova volba by tu zněla takto: buď se budeš řídit srdcem, anebo budeš nešťastný. Buď si dopřeješ to, po čem toužíš, anebo budeš osamělý. Buď přijmeš a přisvojíš si všechno, co si vybírají i jiní, anebo to budeš nenávidět a bát se toho. To jsou ovšem falešné možnosti. Neexistuje ještě jiná cesta? Neexistují i jiné možnosti? Není možné žít

podle křesťanského učení a být přitom šťastný? Není možné milovat bližního, avšak nesouhlasit se vším, pro co se rozhodne? Já bych řekl, že je ještě třetí možnost. Myslím, že je i jiná cesta.

Existuje třetí cesta

Začněme od začátku: „Je dobře, že existuješ.“ Tato slova musíte slyšet před vším ostatním. Když k nám Bůh Otec poslal Ježíše, každému z nás co nejhlasitěji a nejzřetelněji říkal právě toto: Je dobře, že jsi. Tento svět by byl horší, kdybys tu nebyl.

Myslím v tuto chvíli na jednoho ze svých nejlepších přátel z vysoké školy, Briana,¹ který šel mé mladší sestře za kmotra při biřmování. Brian se identifikuje jako gay.² Pracuje jako zdravotník

¹ Jména v celé knize byla změněna, aby se tak chránilo soukromí osob, o nichž se v ní hovoří.

² V této knize se čtenáři setkají s pojmy „gay“ a „lesba“. Kato-
líci se někdy neshodnou na tom, zda jde o vhodné termíny. Někteří namítají, že tato slova se obecně používají tak, jako by člověka bylo možné redukovat jen na jeho sexuální orientaci nebo jako by právě tato charakteristika osoby byla tou nejvýznamnější. Další namítají, že tyto pojmy s sebou nesou konotace, které nerozlišují mezi pouhou přitažlivostí ke stejnému pohlaví na jedné straně a sexuální aktivitou

bratr a má to nejstarostlivější a nejsoucinnější srdce ze všech lidí, které jsem měl tu čest poznat.

Myslím na jednu dívku, která sedávala naproti mně přes prostřední uličku v kostele, kam jsem v dospívání chodil. Celou základní školu jsme spolu jezdili autobusem. Identifikuje se jako lesba a vystupuje na obranu těch, kdo jsou nuceni se kvůli své sexuální orientaci cítit nepatřičně.

Myslím na svou bývalou přítelkyni Melissu. Věnuje se celému zástupu mladých mužů, které jejich blízcí vyhnali z domova a oni teď žijí na ulici jen proto, že se své rodině svěřili s tím, že je přitahují osoby téhož pohlaví.

Myslím na všechny mladé lidi, se kterými jsem za uplynulá léta pracoval. Mnozí z nich milovali

mezi osobami stejného pohlaví na straně druhé. Jiní pak naproti tomu trvají na tom, že tyto termíny by se používat měly, protože mnozí lidé se je k popisu sebe sama rozhodli používat a to, jak o sobě mluví lidé sami, by mělo být rozhodující pro to, jak o nich mluví i ostatní. Já zde používám slova „gay“ a „lesba“, když píšu o tom, jak lidé označují sami sebe, aniž bych tím implikoval souhlas s tím, jak tyto pojmy používají jiní. Řada těch, kdo sami sebe označují za „gaye“ nebo „lesbu“, mi řekla, že pro jejich homosexuální přátele by bylo větší urážkou, kdybych se těmito pojmy úplně vyhýbal. Na druhou stranu některé lidi používání těchto slov urazí nebo uvede ve zmatek i při takto vymezeném užití, které se zde nachází.

Ježíše a milovali církev, měli ale dojem, že v katolické církvi pro ně není místo, protože se identifikují jako gayové nebo lesby.

Myslím na mnoho těch, kdo se mi ozvali po internetu. Jsou to lidé, kteří se snaží žít podle víry a čistě, ale ostatním katolickým věřícím se bojí prozradit, že je přitahují osoby stejného pohlaví.

Myslím na svého vůbec nejlepšího přítele – člověka, který se označuje jako gay a který se mi vzdálil, protože jsem často nevěděl, co mu říct. Moje rozpaky jsou dalším dokladem toho, že někdy vidím „gaye“, ale už ne „člověka“.

To ovšem neznamená, že by tato kniha vznikla z pocitu viny. Je napsána z lásky. A nechci „lásku“ redukovat tak, jak to dělají někteří křesťané, když mají na mysli: „Mám tě rád, a proto ti musím říct, kde se mýlíš.“ Já tuto knihu píšu proto, že vím (*vím!*), jak mnoho lidí narazilo v katolické církvi na nedostatek lásky, zejména když přišla řeč na přitažlivost k osobám stejného pohlaví. Často se cítili odmítnutí, odsouzení a nechtění.

Vlastně čím víc s nimi mluvím, tím líp chápu, že mnozí lidé v církvi by se úkolu předávat její učení v lásce mohli zhostit mnohem lépe. Nechci tím tvrdit, že se učení církve nezakládá na lásce. Jsem pevně přesvědčen o tom, že všechny

pokyny, které nám Kristus dává, vedou ke svobodě a lásce. Existuje ale mnoho nejasností v tom, co církev učí o sexualitě obecně a homosexualitě zvlášť. Zahlédnout lásku, která se za církevním učením skrývá, je tak pro mnoho lidí těžké.

Mým cílem je tedy poskytnout určitý kontext toho, co církev učí o sexualitě. Mějte však na paměti toto: je to *počátek* diskuze, ne její konec. Chci tyto otázky nadnést a snažit se přitom osvětlit, co a jak, abychom měli výchozí bod pro začátek, než spolu začneme mluvit. Mluvit spolu s *druhými*, ne o *druhých*. Je v tom jistý rozdíl.

Ti, kdo v církvi působí podobně jako já, velice často hovoří o zkušenostech *jiných lidí* a jen s omezenými znalostmi. Já svou zkušenost znám. A vím, co mi druzí sdělili. Neznám ale *vaše* zkušenosti. A uvědomuji si i to, že vaše zkušenost nemusí být pozitivní.

Přesto v této knize nepoužívám jen příklady ze života lidí, kteří se identifikují jako gayové nebo lesby. To proto, že každý z nás s něčím bojuje. A k otázkám souvisejícím se stejnopohlavní přitažlivostí můžeme přistupovat podobně jako k téměř všem sporným záležitostem. Zaměřujeme-li se pouze na příklady lidí, které přitahují osoby téhož pohlaví, riskujeme, že to u někoho podpoří

pohled „my a oni“. Můžeme se vydat cestou rozdělování lidstva na *my* a *oni*. Anebo si můžeme uvědomit, že neexistuje žádné *my* a *oni* – jsme jen *my*. Všichni se ocitáme ve stejné situaci.

Abych to zdůraznil, musím se opakovat: Je dobře, že existujete. Jste jedni z „nás“.

Pár lidí by mohlo samu existenci této knihy považovat za urážlivou. Chápu to. Nechci vám dát do rukou jen další titul z řady „tady se mýlíte“. Proto se budu ze všech sil snažit vystupovat pozitivně a kladně. Vlastně chci potvrdit všechno, co potvrdit mohu. Ti, kteří se identifikují jako homosexuálové, mají svou důstojnost. Ti, kdo prožívají přitažlivost k osobám téhož pohlaví, mají svou hodnotu. Ti, kdo se potýkají s vlastní sexualitou, tvoří součást rodiny, tedy součást lidské rodiny, a pokud jsou křesťany, pak také součást Boží rodiny.

Zkrátka a dobře: pokud vás přitahují osoby stejného pohlaví, chci, abyste pochopili, že pokud jde o církev, patříte do ní. O tom, jak by to mělo vypadat, se toho dá říct víc, ale potvrzení, že sem patříte, musí zaznít předtím, v průběhu i potom.

Kapitola první:

Na počátku

Před lety jsem, coby čtyřicetiletý seminarista v Saint Paul ve státě Minnesota, přijel domů na víkend. Když jsem si u sebe v pokoji odložil tašku, všiml jsem si na posteli obrázkové knížky, kterou jsem nikdy předtím neviděl. Pár týdnů předtím šla moje máma na pohřeb své kamarádky a na konci obřadu někdo vstal a z této dětské knížky četl. Jmenovala se *The Next Place*, „Další místo“, a psalo se v ní o životě po smrti. Máma věděla, že časem budu vést spoustu pohřebních obřadů, a tak ji napadlo, že bych jeden výtisk mohl ocenit.

Kniha byla docela nevinná a zajímavá. Obsahovala řadu neškodných úvah o tom, co se děje, když člověk umře. Byly tam věci, se kterými by katolíci souhlasili a přijali je, například myšlenky, že po smrti nás čeká pokojné místo, že člověk se shledá se svými blízkými a že už nebude žádné utrpení ani smutek – samé pěkné věci, jak jinak.

Pár vět mě ale zarazilo. V té knize třeba stálo: „Moje pleť nebude tmavá ani světlá. Nebudu tlustý ani vysoký. Tělo, ve kterém jsem kdysi žil,

vůbec nebude mou součástí.“³ Autor nicméně šel ještě dál a napsal také tuto větu: „Nebudu chlapcem ani dívkou, ženou ani mužem. Budu prostě jen a pouze já.“⁴ Chápu, že zčásti jde o to, co je to smrt – oddělení duše od těla – ale autor této knihy jako by své chápání „dalšího místa“ posunul na docela jinou úroveň. Smrt samozřejmě provází také oddělení duše od těla, ovšem židovsko-křesťanská tradice k tomu říká ještě něco jiného. Podle židovsko-křesťanského pohledu je člověk jednotou těla a duše. Pokus tvrdit, že pouze duše je oním „pravým já“, byl náležitě odsouzen jako kacírství.

Sešel jsem z patra dolů a vešel do kuchyně, kde si máma četla nějaký časopis. „Viděl jsi tu knížku, co jsem ti nechala na posteli?“ ptala se hned.

„Viděl.“

„Co na ni říkáš?“

„No,“ váhal jsem a nevěděl přesně, jak vyjádřit svůj nesouhlas, pak jsem se ale rozhodl mluvit napřímo: „Ty myšlenky jsou heretické.“

„Cože?“ vykřikla máma. „Ale vždyť mně se líbila!“

³ Warren Hanson, *The Next Place* (Minneapolis: Tristan, 1997).

⁴ Tamtéž.

„V tom případě, mami, se asi shodneme na tom, že jsi kacírka.“

Zasmáli jsme se tomu, ale ta kniha skutečně obsahuje hlubší problém.

Naprosto rozumím touze po tom, aby posmrtný život byl místem blaženosti a klidu – místem osvobození od toho, co nás v tomto životě brzdí, i od toho, co se nám na nás v tomto životě nelíbí (například že jsem vysoký, anebo naopak malý, tlustý, anebo hubený, chlapec, anebo dívka). V jedné věci se ovšem kniha zásadně mylí: naše tělo není v tom, kým nebo čím jsme, jen cosi podružného.

Abychom se tedy mohli poctivě zabývat sexualitou a učením katolické církve o tom, jak nejlépe žít svůj život coby sexuální bytost, musíme začít odpovědí na základní otázku: Co je lidská bytost?

Když poznáme, *co* jsme, pomůže nám to odhalit i to, *kdo* jsme a *jak* bychom měli žít. Pokud netuším, co nějaká věc je, jen těžko ji lze pochopit a je téměř nemožné vědět, co je pro ni nejlepší.

Když poznáme, co je člověk, učiníme první krok k tomu, abychom se o sobě něco dozvěděli. Tak v oblasti výživy platí, že když pochopíme přirozenost člověka, můžeme nejlépe poznat, co

a jak má „natankovat“. A v oblasti lásky zase platí, že když víme, co je člověk zač, nejlépe poznáme, jak máme druhého milovat.

Duše... a tělo?

Většina lidí tuší, že člověka tvoří cosi víc než jen atomy a buňky. Většina z nás tuší, že lidská mysl je cosi víc než jen nervové dráhy a chemická spojení. Cítíme, že člověk není jen a pouze toto. V křesťanské terminologii říkáme, že máme také *duši*. Jen rychlá definice: slovo „duše“ se latincky řekne *anima*, duše je tedy to, co „animuje“, „oživuje“ tělo. Nedá se změřit a nelze ji pozorovat. Rozhodně ale můžeme pozorovat její *účinky*. Nejvýrazněji jsou patrné na rozdílu mezi živým a mrtvým tělem. Pokud jste někdy byli nablízku člověku, který umíral, víte, že se cosi mění, že se něco podstatného ztratilo. Je to jen pouhý fakt, že srdce už nebije nebo že mozek už nepodněcuje neurony? Možná. Já si ale myslím, že je v tom něco víc. Uvědomujeme si, že mrtvé lidské tělo vypadá jako „prázdná schránka“. Bez duše mu cosi chybí.

Když pak zemřelého vidíme v pohřebním ústavu, říkáme věty jako: „To už není táta.“ Chápeme,

že došlo k narušení *integrity* člověka. Dovedu si představit, že bychom něco podobného řekli i v případe, že bychom viděli ducha milované osoby. Nejspíš bychom prohlásili, že jsme viděli její „stín“ – protože lidská bytost je spojením těla a duše. Bez těla jí něco chybí.

Co je vlastně Lazar?

Pokud jste obeznámeni s Písmem svatým, určitě jste narazili i na podobenství o boháči a Lazarovi. Ježíš nás na něm učí, jak se máme chovat k druhým lidem a jaký vliv má naše jednání v tomto životě na naši věčnost.

Byl jeden bohatý člověk, nádherně a vybraně se strojíval a den co den skvěle hodoval. U vrat jeho domu lehával nějaký chudák, jménem Lazar, plný vředů, a toužil nasytit se aspoň tím, co spadlo ze stolu toho boháče; dokonce přibíhali psi a olizovali jeho vředy. I umřel ten chudák a andělé ho přenesli k Abrahamovi; zemřel i ten boháč a byl pohřben. A když v pekle pozdvihl v mukách oči, uviděl v dáli Abrahama a u něho Lazara. Tu zvolal: „Otče Abrahame, smiluj se nade mnou a pošli Lazara, ať omočí aspoň špičku prstu ve vodě a svažší mé rty, neboť se trápím v tomto plameni.“